

Bilaga, Uppföljning av Biblioteksplan per 31 augusti 2024

Danderyds kommuns biblioteksplan är beslutad i kommunfullmäktige och gäller för perioden 2021–2024. Redovisningen gäller folkbiblioteken i Danderyds kommun per 31 augusti 2024.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Bibliotekslagen lyfter fram barn och unga som en prioriterad grupp för folkbibliotek. Därtill lyfter Danderyds kommun äldre som en särskild prioriterad grupp.

Bibliotekspersonalen arbetar aktivt för att nå de mål som satts upp i biblioteksplanen.

Barnverksamhet

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt ett antal fokusområden/mål för verksamheten under planperioden, riktade mot barn och unga på deras fritid. Nedan följer bibliotekets redovisning:

1. Biblioteket ska utgöra barns och ungas tredje rum

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Många ungdomar besöker biblioteken för att studera. Både studieplatser och grupprum är populära. På Djursholms bibliotek har det skapats en mysig ungdomshörna med sittplatser och hyllor för ungdomsböcker.
- Danderyds bibliotek har en uppsökande verksamhet på Demo och ungdomsbibliotekarien har ett nära samarbete med ungdomar, fritidsledare och ungdomskoordinatorerna. Onsdagsbibblan på Demo erbjuder olika aktiviteter som smykestillverkning, poesiskrivning och skrivkul. I februari anordnades en skrivworkshop med författaren Daniel Boyacioglu.

2. Biblioteket ska verka för att öka barns och ungas fritidsläsning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- För att locka till läsning sker skyltning utifrån teman och aktuella böcker lyfts fram.
- Sommarlovsboken är en återkommande aktivitet. 2024 kunde barn och unga delta genom att läsa en eller flera böcker samt skriva och lämna in en recension och få en gåvobok. De får även välja en bok de vill tipsa om till andra barn, så barn tipsar barn. Sommarlovsboken avslutades med författaren Beppe Singer som höll i en experimentshow 30 augusti på Danderyds bibliotek.
- Biblioteket uppmärksammar viktiga årsdagar inom barnlitteratur med aktiviteter och tävlingar som lyfter fram läsningen. Biblioteket uppmärksammade Elsa Beskow 150 år med sagostund och bokutställning.
- Biblioteket erbjuder så kallade bokprat för årskurs två och fem. Under vårterminen kom tolv skolklasser till biblioteket för att få boktips och boksamtal.
- Skolklasser kan boka in sig för att låna och lämna böcker på biblioteken utanför öppettider tre gånger per termin. Under perioden januari-augusti tog biblioteken emot 128 skolklasser.

3. Biblioteket ska vara en plats för barns och ungas eget skapande

Det här har vi genomfört och uppnått:

- 14 mars genomfördes Barnens kulturlördag med roliga evenemang på Entrétorget i Mörby centrum, musikföreställningen Min magiska trädgård och Små röster från Danderyds kulturskola. På biblioteket bjöds det på fika och möjlighet till eget skapande på temat natur och odling. Min Magiska trädgård vill väcka barnens nyfikenhet kring natur och odling.
- På lov erbjuds olika aktiviteter där barn och unga ges möjlighet att skapa. Pysselbordet står alltid framdukat då. På Danderyds bibliotek kunde barnen på sportlovet testa att göra animerad film med stopmotion teknik.

Förskola

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt ett antal punkter som ligger till grund för bibliotekets verksamhet mot förskolan.

1. Biblioteket ska avsätta tid och personal specifikt för förskolebesök

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Det finns särskilda temabokkassar med 12 olika teman som förskolan kan nyttja.
- Pedagoger på förskolorna kan komma minst en gång per termin på besök med förskolebarnen oftast innan biblioteket har öppnat. Enebybergs bibliotek har förskoleöppet en dag i veckan utanför ordinarie öppethållande. Då kan barn och pedagoger i lugn och ro få möjlighet att lära känna biblioteket och barnbibliotekarien som också bjuder på högläsning.

2. Biblioteket ska arrangera programverksamhet för förskolor baserad på deras behov och önskemål

Det här har vi genomfört och uppnått:

Biblioteken har mellan jan-aug haft 14 teaterföreställningar för barn. Av dessa riktade sig åtta till förskolorna.

3. Biblioteket ska ta fram och genomföra en kommunikationsplan gentemot förskolorna

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket startade 2023 ett språknätverk med Familjecentralen och en förskola med syfte att söka nya metoder för att nå ut till föräldrar med små barn. Projektet finansierades av Statens kulturråd. Projektet fick en fortsättning 2024 med Bokstart som är en nationell satsning och vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0–3 år) närhet. Syftet är att tidigt stimulera språkutveckling. Biblioteket samverkar med fyra förskolor, Barnhälsovård, Familjecentralen och Öppna förskolan. Målet är att etablera ett fördjupat samarbete mellan verksamheterna och nå föräldrar för att marknadsföra aktiviteter och program på biblioteket som till exempel sagostunder.
- Biblioteket har genomfört en kartläggning och en handlingsplan för Barnkonventionen. En barnbibliotekarie har barnrättsansvar och barnkonventionen är en stående punkt på arbetsplatsträffar (APT).
- Familjecentralen har träffat föräldrar med små barn på Danderyds bibliotek en förmiddag varje vecka. Barnbibliotekarie har vid två tillfällen föreläst om vikten av att läsa högt för

barnen och på flerspråkighet. Familjecentralen flyttade till Öppna förskolan i augusti. Samarbetet fortsätter.

Prioriterade grupper

Bibliotekslagen lyfter fram följande grupper som särskilt prioriterade: Personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt personer tillhörande de nationella minoriteterna. Kultur- och fritidsnämnden har fastställt fyra mål för bibliotekets verksamhet mot de prioriterade grupperna.

1. Biblioteket ska arbeta aktivt med uppsökande arbete gentemot de prioriterade grupperna.

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Under sommaren har biblioteket vid tre tillfällen funnits vid torg och i parker, på så kallat Pop-up. Syftet var att locka besökare till biblioteket med särskild information om Bokstart och vikten av att läsa högt för sina barn.
- Bibliotekarie har samarbetat med dramapedagog, fritidsledare och ungdomar inom LSS (Fritidsträffen) i Enebyberg. Under våren har ungdomarna arbetat med poesi, haft högläsning och skrivit egna dikter. Som final ordnades en poesivernissage med diktläsning och dans i samband med att en utställning med ungdomarnas dikter och tankar invigdes. Utställningen kommer att visas på de andra biblioteken under hösten. Ett av målen med samarbetet var att tillgängliggöra biblioteken för ungdomar med funktionsnedsättning.
- På Idala- och Stocksundsgården har bibliotekarien högläsning, ger boktips och ibland sångstunder. På Stocksunds bibliotek gav bibliotekarie tillsammans med en pianist en uppskattad konsert på Alla hjärtans dag.
- Under 2023 startades samarbetsprojektet Läskraft där bibliotekarie, demenssjuksköterska och volontärsamordnare tillsammans utbildar volontärer till att bli högläsare för dementa äldre. Volontärerna har fått utbildning i bemötande av dementa, hur man skapar en mysig lästund samt fått boktips. Bibliotekarien har tipsat om lämplig litteratur för högläsning för dementa samt visat var litteraturen hittas i biblioteket. Hösten 2024 får det en fortsättning.

2. Kommunens invånare ska ha tillgång till medier och aktiviteter på sitt modersmål via biblioteket.

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken köper in medier på andra språk än svenska och har en budget avsatt till det.

3. De prioriterade grupperna ska känna sig inkluderade i biblioteksrummet

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken uppmärksammar minoritetsspråkens dagar med flaggning och skyltning med böcker.
- Det finns så kallade Äppelhyllor med anpassade medier på alla bibliotek. Äppelhyllan är en plats i biblioteket där barn med funktionsvariationer och deras vuxna kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Det finns även faktaböcker för vuxna.

4. De prioriterade grupperna och deras anhöriga ska känna till bibliotekets utbud och tjänster

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har påbörjat ett skyltningsarbete för att öka tillgängligheten för målgruppen barn och unga med funktionsvariationer. Nya tydliga skyltar har köpts in.
- Danderyds bibliotek har återkommande bokcirklar och fler av dem har äldre deltagare.
- Bibliotekarie har kontakt och gör regelbundna besök till äldre med tjänsten Boken kommer. Under januari – augusti 2024 fick 22 Boken kommer låntagare leverans av böcker och talböcker 99 gånger.

Biblioteket och samhällets digitalisering

Om biblioteket ska förbli relevant i framtiden måste det både vara en plats för de digitalt mogna, liksom en plats och en kraft som verkar för digitalt innanförskap. Mot denna bakgrund har kultur- och fritidsnämnden fastställt två övergripande mål för planperioden.

1. All personals digitala kompetens ska motsvara samtidens krav

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Personalen omvärldsbevakar och har under vårterminen kompetensutvecklat sig under 398 timmar (27 timmar per person). En digital tjänst som finns är Digiteket som har kurser och artiklar. Digiteket är en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal. [Start - Digiteket](#)
- 2. Biblioteket ska möjliggöra medborgarnas digitala delaktighet i samhället. Fokus ska ligga på de grupper biblioteket identifierat som extra utsatta, för närvarande äldre och nyanlända

Det här har vi genomfört och uppnått:

- På Danderyds bibliotek erbjuds en drop-in verksamhet med digitalt stöd en gång i veckan. Stödet är till för alla och utgår från besökarnas behov. Det kan handla om att använda appar, navigera hemsidor, digitala myndighetskontakter och betaltjänster med mera. Det digitala stödet har också fokus på vad man bör vara medveten om och se upp med när man rör sig i den digitala världen.
- Språkcafé för att träna svenska erbjuds varje vecka på Danderyds bibliotek i samarbete med Röda Korset och En utsträckt hand. På Danderyds bibliotek finns även språkcafé på engelska varje vecka och en engelskkurs för personer från Ukraina.
- SeniorNet har haft IT-handledning i Djursholm en dag i veckan.